

AMMAR EL BENNI

IMPACTUL ACȚIUNILOR

DAESH

ASUPRA SECURITĂȚII

NAȚIONALE

PERCEPEREA TERORII
CA VARIABILĂ A DECIZIEI

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2021

CUPRINS

PREFAȚA	9
INTRODUCERE	15
INT.1 OBIECTIVELE CERCETĂRII	19
INT.2 STRUCTURA LUCRĂRII	20
INT.3 TIPUL DE CERCETARE	20
INT.4 SURSELE DE INFORMARE	21
INT.5 DEMERSUL METODOLOGIC ÎN ANSAMBLU	22
INT.6 DIFICULTĂȚI ÎN DESFĂȘURAREA CERCETĂRII	23

CAPITOLUL 01

CONTEXTUL POLITIC INTERNAȚIONAL CARE A FACILITAT FORMAREA ȘI EVOLUȚIA DAESH	25
1.1 NOTE INTRODUCATIVE	25
1.2 EȘECUL POLITICILOR CARE AU PROMOVAT RĂZBOIUL CA ADUCĂTOR DE PACE ȘI DEMOCRAȚIE ÎN ORIENTUL MIJLOCIU	30
1.2.1 Intervenția armatei SUA în Irak	30
1.2.2 Războiul civil din Siria	34
1.3 „PRIMĂVARA ARABĂ”	42
1.4 FENOMENUL MIGRAȚIEI MUSULMANE ÎN EUROPA. CONEXIUNI CU TERORISMUL.....	46
1.5 CONCLUZII	58

CAPITOLUL 02

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA DAESH..... 65

2.1	CONSIDERAȚII GENERALE.....	65
2.2	ETAPELE APARIȚIEI ȘI EVOLUȚIEI DAESH.....	77
2.3	GRUPĂRI JIHADISTE ȘI STRATEGII DE ACȚIUNE	86
2.4	CONCLUZII	110

CAPITOLUL 03

CARACTERISTICILE DAESH 113

3.1	PREAMBUL	113
3.2	IDEOLOGIA DAESH. ELEMENTE DE SIMBOLISTICĂ	116
3.3	RESURSE ȘI PRACTICI ALE DAESH	125
	3.3.1 Resurse financiare	125
	3.3.2 Resurse umane	129
3.4	ELEMENTE DE STRATEGIE ÎN ACTIVITATEA DAESH	135
	3.4.1 Strategia de guvernanță	135
	3.4.2 Capacitatea de comunicare a Daesh și puterea mesajului	142
	3.4.3 Războiul psihologic – componentă a strategiei Daesh	149
3.5	EUROPA – ȚINTA ATACURILOR TERORISTE. REAȚIA DE RĂSPUNS	158
	3.5.1 Atacurile Daesh îndreptate împotriva Europei	158
	3.5.2 Reacția de răspuns: constituirea și acțiunile coaliției antiteroriste	164
3.6	CONCLUZII	174

**PERCEPEREA AMENINȚĂRII DAESH.
CERCETARE TRANSVERSALĂ 177**

4.1	PROBLEMA SOCIALĂ: PROIECȚIE, FUNDAMENTARE METODOLOGICĂ.....	177
4.1.1	Obiectivele cercetării	180
4.1.2	Cadrul teoretic al cercetării	181
4.2	OPȚIUNI METODOLOGICE.....	183
4.2.1	Întrebările cercetării vs ipoteza de lucru	185
4.2.2	Tipul de cercetare	187
4.2.3	Subiecții investigați	188
4.2.4	Alegerea metodelor, tehnicilor și procedeele de cercetare. Elaborarea instrumentelor de cercetare	192
4.2.5	ORGANIZAREA CERCETĂRII	193
4.3	PERCEPEREA CAUZELOR CONFLICTELOR ȘI TERORISMULUI DIN ORIENTUL MIJLOCIU..	193
4.3.1	Cauze economice	194
4.3.2	Cauze socio-culturale	197
4.3.3	Cauze politico-militare	202
4.4	APARIȚIA FENOMENULUI DAESH ȘI PROCLAMAREA CALIFATULUI ISLAMIC	211
4.4.1	Califatul Islamic – un proiect fezabil? ..	212
4.4.2	Imagina în oglindă a proclamării Califatului Islamic	217
4.5	PERCEPEREA EFECTELOR CONFLICTELOR ȘI TERORISMULUI DIN ORIENTUL MIJLOCIU. VALURILE MIGRAȚIEI.....	225
4.5.1	Valurile migrației generate de conflictele din Orientul Mijlociu și de acțiunile teroriste. Efectele acestora	225
4.5.2	Efectele economice și sociale	227

4.5.3	Efectele politice.....	229
4.5.4	Efectele culturale.....	232
4.5.5	Efectele în planul securității.....	234
4.6	EFFECTE ALE PROLIFERĂRII TERORISMULUI PRIN INTERMEDIUL ORGANIZAȚIEI DAESH LA ADRESA SECURITĂȚII ROMÂNIEI	237
4.6.1	România în calea migrației	237
4.6.2	România ca potențială țintă a atacurilor Daesh	241
4.7	CONCLUZII ALE STUDIULUI.....	246
	CONCLUZII	253
	BIBLIOGRAFIE	261
	ANEXE	277
	ANEXA NR.1	277
	ANEXA NR.2	279
	ANEXA NR. 3.....	288

INTRODUCERE

Prin intermediul prezentei lucrări, intitulată *Impactul acțiunilor Daesh asupra Securității Naționale. Perceperea terorii ca variabilă a deciziei*, ne-am propus să cercetăm aspectele care explicitează apariția, evoluția și acțiunea celei mai puternice organizații teroriste din istoria recentă a omenirii. Intenționăm, de asemenea, să analizăm multiplele complicații generate prin intervențiile unor mari puteri în problemele de securitate din Orientul Mijlociu, care se răsfrâng, sub forme variate, în efecte atât asupra lumii musulmane, cât și asupra comunității internaționale.

Am optat pentru studierea impactului acțiunilor Daesh asupra Securității Naționale din dorința de a focaliza atenția asupra unei organizații teroriste care a amplificat în mod exponențial terorismul, dându-i dimensiuni impresionante, și care, prin acțiunile sale, a destabilizat zone întregi, reprezentând o gravă amenințare pentru securitatea internațională. Am considerat că este important să subliniem prin titlu, într-un mod sintetic, importanța problemei supuse analizei.

Radiografierea și cunoașterea elementelor de structură și funcționalitate ale unei asemenea organizații prezintă un interes major pentru largi segmente de populație, din această perspectivă și pentru specialiștii în domeniul securității și al relațiilor internaționale. Titlul lucrării are relevanță pentru această problematică de impact major. Cunoașterea contextului în care a apărut și a evoluat organizația teroristă Daesh este importantă în deciziile din domeniul securității. Din acest punct de vedere privind lucrurile, decizia, rezultat al alegerii agentului cu rol în configurarea politicilor de securitate, ar trebui să tindă spre caracterul optim, luând în considerare efectele terorii promovate de Daesh prin diferite acțiuni. Decizia optimală este

aceea decizie care privește cunoașterea complexă a fenomenului, la un grad ridicat de utilitate așteptată, și care presupune un comportament rațional maximizat din partea decidenților. Astfel, prezenta lucrare își propune să evalueze gradul de cunoaștere al decidenților în privința unei realități culturale care favorizează fenomenul terorist și să semnaleze posibilele situații în care opțiunea în deciziile de securitate este luată în condiții de incertitudine. Reflectarea gradului de cunoaștere de către decidenți a contextului cultural, politic, economic și social care a favorizat apariția și evoluția fenomenului Daesh (schematic numită în subtitlu „perceperea terorii”) constituie punctul de plecare în prezenta analiză. Nu există niciun studiu pe care să-l fi citit și analizat care să afirme contrariul, adică faptul că necunoașterea, sau cunoașterea de suprafață ar putea favoriza decizia. Mai mult, „perceperea terorii” este mai importantă în economia lucrării ca variabilă a deciziei, a produsului final în domeniul politicilor de securitate. Nu ne-am propus, prin intermediul acestei lucrări, o analiză psiho-comportamentală a decidentului, ci o analiză a rolului pe care îl are cunoașterea adecvată a fenomenului terorist asupra deciziei ca atare, care presupune cunoașterea și acțiunea în consecință a decidentului. Din acest considerent, pe parcursul studiului vom face referire la decident ca element în procesul decizional, vizând în esență produsul final, acuratețea și optimizarea deciziei. În plus, atâta vreme cât prezenta lucrare nu se încadrează în domeniul managementului, nu ne propunem să analizăm procesul decizional ca atare, ci să evaluăm nivelul de cunoaștere a contextului favorabil apariției și evoluției Daesh de către decidenții în domeniul politicilor de securitate. Pe scurt, titlul *Impactul politicilor Daesh asupra securității naționale. Perceperea terorii ca variabilă a deciziei* dă seama de dimensiunea epistocratică a deciziei în domeniul securității naționale, valoare a lumii democratice.

Am demarat procesul analitic luând în considerare faptul că, în raporturile dintre țări aparținând unor culturi diferite, caracterizate prin religii diferite, creștină și musulmană, există incompatibilități și, în multe privințe, diferențele tind să se permanentizeze, chiar să se accentueze. Totodată, am luat în calcul constatarea că eforturile culturale care sunt întreprinse nu reușesc să atenueze sau să armonizeze aceste diferențieri. Cauzele acestei situații sunt profunde, au conotații istorice, iar o parte a acțiunilor în plan internațional presupune soluționarea consecințelor, nu a cauzelor. Cel puțin până

în prezent, această manieră de rezolvare nu și-a dovedit eficacitatea, prelungirea excesivă a perioadei de criză fiind o dovadă în acest sens. Perspectiva nu pare să fie nici ea optimistă, atât timp cât mari puteri economice, politice și militare continuă să-și promoveze interesele economice, geopolitice și geostrategice în zone din spațiul Orientului Mijlociu prin toate mijloacele, inclusiv prin intermediul unor actori locali și al unor măsuri și instrumente de forță. Se poate constata că, în acest fel, consecințele acestor acțiuni sunt adesea în opoziție cu scopurile declarate.

Tema fenomenului terorist, chiar în formele actuale de manifestare, a făcut obiectul observării, al studiului sau al cercetării unor jurnaliști, analiști, cercetători, chiar al unor institute specializate¹, rezultatele fiind reflectate în articole, sinteze și studii, lucrări de specialitate, o mare parte a acestora utilizată în perioada documentării. Din literatura de specialitate românească lipsește până în momentul de față o lucrare care să integreze și să prezinte elementele de structură ale celei mai importante organizații teroriste, metamorfoza acesteia în timp, consecințele acțiunilor sale.

Prin conținut și formă ne exprimăm încrederea că putem să sprijinim cercetările în privința fenomenului terorist sub amprenta Daesh și să aducem informații utile și structurate științific.

Din titlul lucrării se poate observa orientarea spre o arie de studiu de actualitate, fenomenul terorismului fiind perceput ca cea mai gravă amenințare la adresa securității internaționale cu caracter permanent în zilele noastre, care se impune a fi cunoscută sub toate formele și prin toate determinările sale. Daesh este rețeaua care a depășit limita admisibilă suportabilă a consecințelor acțiunilor de tip terorist și care și-a propus să se legitimeze ca reprezentant statal al lumii musulmane, în condițiile în care metodele și instrumentele prin care își justifică acțiunile sunt exclusiv de natură teroristă, total incompatibile cu orice normă de drept internațional. Tema cercetării se încadrează în domeniul „Informații și securitate națională”, fenomenul tero-

1. Spre exemplu, NATO Centre of Excellence – Defense Against Terrorism (COE-DAT), Ankara, Turcia; Intelligence and Terrorism Information Center (ITIC) v. ITIC / مركز المعلومات حول الاستخبارات والارهاب على اسم اللواء منير عميت (2016), Ramat Hasharon, Israel; Universitatea din Waterloo, Canada; Universitatea „George Washington”, Washington DC; Statele Unite ale Americii; Centrul Internațional pentru Studiul Radicalizării (ICSR), King’s College, Londra, Marea Britanie; National Counter Terrorism Authority Karachi, Pakistan ș.a.m.d.

rist presupunând provocări continue și diversificate care, prin dimensiune, dinamică și efecte, afectează grav viața normală a comunității internaționale. Actualitatea acesteia derivă din:

- necesitatea cunoașterii cauzelor și a contextului în care pot apărea diferite organizații de tip terorist, adaptate tehnologiilor avansate, a modului în care acestea se raportează la realitățile lumii contemporane și a manierei în care reacționează atunci când apreciază că interesele comunităților din care provin sunt afectate;
- necesitatea înțelegerii mecanismelor interne de funcționare ale organizației Daesh, a metamorfozei prin care a ajuns să-și atribuie statut de entitate statală, stabilindu-și ca obiectiv reinstaurarea Califatului – formă de organizare politică istorică, considerată „de succes” pentru lumea musulmană²;
- nevoia de a stabili cu exactitate adevăratul potențial al Daesh în tentativa sa de a implementa, în mod real și efectiv, proiectul politic al Califatului și de a determina consecințele acțiunilor sale în planul securității internaționale;
- necesitatea de a studia și înțelege diferențele culturale dintre comunitățile creștină și musulmană, modul în care acestea ar putea fi atenuate sau asimilate, astfel încât să se poată construi dialogul multicultural care să ofere șanse rezonabile de afirmare tuturor statelor lumii, în raport cu potențialul de care dispun;
- nevoia de a înțelege fenomenele asociate acțiunilor teroriste (fenomenul migrației), în vederea proiectării unor strategii de acțiune corecte și eficiente, care să înlăture cauzele acestora, să facă posibile procese reale de reconstrucție a unor protoformațiuni statale și, implicit, să conducă la creșterea nivelului de securitate în întreaga lume.

2. Potrivit doctrinei Daesh, revenirea la „perioada de aur” din zorii Islamului este posibilă prin jihad, care se va finaliza prin înființarea unui nou Califat Islamic transnațional, în care toți cetățenii musulmani trebuie să se supună legii islamice Al-Sharia în interpretările sale cele mai severe. „Modelul său (al Daesh – n.n.) pentru impunerea acestui regim nu este cultura cărților, care a crescut rapid din Arabia și Persia după secolul al optulea, ci perioada de sute de ani de succesiune sângeroasă și expansiune de după moartea Profetului”, susține și cercetătorul Joseph Hoffmann (2015a).

INT.1 OBIECTIVELE CERCETĂRII

Int.1.1 Obiectivul general este evaluarea efectelor apariției organizației teroriste Daesh în Orientul Mijlociu asupra securității globale, regionale și naționale și stabilirea direcției de evoluție a acesteia în condițiile diversificării metodelor de acțiune teroristă și extinderii ariei de interes prin rețeaua Daesh 2.0³.

Int.1.2 Obiective specifice:

- OS1:** Analiza procesului evolutiv al organizației Daesh, de la primele nuclee teroriste desprinse din Al-Qaeda și de la proclamarea Califatului Islamic; stabilirea elementelor care particularizează Daesh în spectrul organizațiilor islamist-teroriste; evaluarea șanselor acesteia de a operaționaliza proiectul politic declarat în iunie 2014, în formula virtuală Daesh 2.0.
- OS2:** Analiza motivelor și mecanismelor care divizează lumea islamică și stabilirea consecințelor pe care le produce această divizare, în plan intern și internațional.
- OS3:** Analiza lanțului causal în amplificarea fenomenului terorist, generarea, respectiv amplificarea fenomenului migrației și a altor efecte asupra securității cauzate de climatul politic instabil din Orientul Mijlociu.
- OS4:** Analiza gradului de cunoaștere a fenomenului Daesh de către decidenții români în domeniul politicilor de securitate.

3. Conceptul „Daesh 2.0” ilustrează ipostaza postteritorială a Statului Islamic sau „Califatul Virtual”. Termenul a fost promovat și studiat ca potențialitate într-o serie de studii anterioare punerii efective în practică a conceptului de Atwan (2015), Al-Istrabadi și Ganguly (2018), Sultan (2018). În literatura românească de specialitate a fost introdus prin studiul Andreei Stoian-Karadeli (2019). Cronologic vorbind, se poate vorbi despre versiunea teritorială Daesh 1.0 până în martie 2019, respectiv despre versiunea virtuală Daesh 2.0 începând din aprilie 2019.

INT.2 STRUCTURA LUCRĂRII

Pentru a răspunde obiectivelor enumerate, am proiectat lucrarea pe patru piloni/capitole, care corespund demersului științific prefigurat. Prin intermediul primului capitol, intitulat „Contextul politic internațional care a facilitat formarea și evoluția Daesh”, ne-am propus tratarea originii apariției organizației pe fondul vidului de autoritate ivit în urma intervenției americane în Irak. Cel de-al doilea capitol, intitulat „Apariția și evoluția Daesh”, a fost destinat să înfățișeze tabloul zonei în care s-au născut și activează foarte multe organizații cu profil terorist, consecință a stării de permanentă instabilitate din punct de vedere politic, care, la rândul ei, s-a răsfrânt sub forma unor raporturi sociale inechitabile, generatoare de nemulțumiri și revoltă. Cel de-al treilea capitol, intitulat „Caracteristicile Daesh”, este o radiografie a tuturor elementelor structurale ale organizației teroriste, analizată ca entitate pretins statală, așa cum de altfel, în mod pur propagandistic, s-a autointitulat, și a mecanicii interne de funcționare a acesteia, care i-au conferit, cel puțin pentru scurt timp, forță și dinamism în acțiune și i-au permis să-și extindă zona pe care a administrat-o. Prin intermediul capitolului ultim am intenționat să problematizăm și să selectăm informațiile referitoare la situația de criză cvasipermanentă din Orientul Mijlociu, dar și să analizăm în profunzime fenomenul Daesh 2.0 și posibilitățile de evoluție în formula „Califatului virtual”. Acest ultim capitol are pretenția de a se constitui într-un capitol de utilitate educațional-instructivă pentru un public cât mai larg, prin oferirea unei imagini integrate a spectrului terorismului mondial, plecând de la analiza Daesh.

INT.3 TIPUL DE CERCETARE

Tipul de cercetare asupra căruia ne-am oprit a fost cercetarea calitativă, constând în apelul la metode transversale⁴ de prelucrare a informațiilor

4. Cercetarea transversală presupune determinarea raporturilor dintre aspectele evenimentului/fenomenului investigat la un moment dat.

colectate din diferite surse documentare, prezentate în cadrul capitolelor teoretice anterior rezumate, respectiv la metode transversale de culegere a informațiilor, prin tehnici activ-participative, cum ar fi ancheta pe bază de interviu intensiv, nondirectiv, semistructurat, cu experți români, din Europa Occidentală și din Statele Unite ale Americii, dar și cu experți din Orientul Mijlociu (Siria, Palestina, Egipt, Israel, prin extensie, Turcia), mai precis cu decidenți politici, diplomați, lideri religioși, universitari, analiști, angajați ai diferitelor sisteme naționale de securitate, formatori de opinie. Am realizat o analiză comparativă între informațiile culese din surse documentare și cele rezultate în urma observației periferice și a aplicării interviului intensiv. Am evaluat calitatea răspunsurilor la interviu și din poziția de *insider*, de nativ al Orientului Mijlociu (fiind născut în Liban și trăind în nordul țării în plin conflict siriano-libanez). În plus, pentru cunoașterea adecvată a situației actuale, am întreprins numeroase vizite de studiu în state din Orientul Mijlociu, care fac obiectul prezentei cercetări, accesul la informație făcându-se prin intermediul limbii arabe (limba mea nativă).

Unul dintre scopurile pentru care am optat pentru analiza comparativă ulterioară a fost acela de a face delimitările necesare între organizațiile cu profil terorist și a putea înțelege consecințele la care se poate ajunge în planul securității globale, în situația în care nu se intervine eficient pentru combaterea celor de factură radical-islamistă.

INT.4 SURSELE DE INFORMARE

Pentru cercetarea fenomenelor specifice perioadei de criză prelungită din spațiul Orientului Mijlociu și a efectelor conexe, printre care și a fenomenului Daesh în complexitatea manifestărilor sale, am folosit:

- informații culese direct (fiind cetățean de origine libaneză, care a trăit în Liban până la vârsta de 21 de ani) sau reținute din discuțiile avute cu concetățeni rămași în zonă în întreaga perioadă de criză, sau care au ajuns în Occident în ultimul timp;

- informații dobândite prin studiul literaturii de specialitate (române și străine, în limbile arabă și engleză) sau preluate din presa arabă scrisă și vorbită;
- informații obținute prin interviuarea unor subiecți, cunoscători ai caracteristicilor politice, sociale, cultural-religioase specifice regiunii Orientului Mijlociu, prin natura funcțiilor pe care le îndeplinesc sau a preocupărilor de ordin profesional.

INT.5 DEMERSUL METODOLOGIC ÎN ANSAMBLU

Cercetarea a fost proiectată a se realiza prin metode clasice de culegere, studiere și prelucrare a informațiilor, dublate de interviul de profunzime anterior menționat, precum și de prezentarea/interpretarea rezultatelor cercetării calitative întreprinse.

În ceea ce privește instrumentele de cercetare, în special cel care a necesitat preelaborare – ghidul de interviu – am procedat la întocmirea unui set de 17 întrebări, grupate în patru teme majore, ale căror răspunsuri ar putea lămuri aspecte importante ale manifestărilor din spațiul musulman, al Orientului Mijlociu în special, pe care le-am adresat subiecților intervievați. Răspunsurile obținute au fost integrate și prezentate în capitolul 4, în cadrul căruia am evidențiat modul în care sunt percepute realitățile lumii musulmane contemporane și, subsecvent, validarea sau invalidarea caracteristicilor, evenimentelor și fenomenelor apărute în relaționarea acestora cu lumea creștină, în special în situații de criză. Tot prin intermediul acestei cercetări, am urmărit validarea unor prognoze ale experților în ceea ce privește viabilitatea proiectului protostatului islamic. De asemenea, am urmărit percepțiile subiecților asupra perspectivelor de a fi soluționate fenomenele generate de stările de adversitate și conflict și posibilitatea de a se realiza o stare acceptabilă de securitate în plan regional sau internațional. Nu în ultimul rând, am fost preocupați să aflăm dacă România, în calitate de membru al Uniunii Europene, poate fi afectată direct sau indirect de fenomenul terorist de factură islamică.

Fac mențiunea că sensibilitatea temei de cercetare, pe de o parte, și diversitatea subiecților cărora m-am adresat, pe de altă parte, m-au determinat să procedez la adresarea tuturor întrebărilor către toți subiecții intervievați, lăsându-i fiecăruia dintre aceștia posibilitatea de a oferi răspunsuri doar la acelea pe care le consideră potrivite funcției îndeplinite, profilului și pregătirii lui. Din dorința de a menaja susceptibilități posibile, dar și pentru a respecta cerințele deontologice și metodologice de anonimizare a subiecților cercetării, numele celor intervievați nu vor fi făcute publice (putând fi consultate doar în procesul de evaluare științifică a prezentei lucrări).

INT.6 DIFICULTĂȚI ÎN DESFĂȘURAREA CERCETĂRII

Pe parcursul documentării pentru realizarea referatelor și a lucrării în întregul ei, am întâmpinat unele dificultăți de natură obiectivă, după cum urmează:

- evenimentele analizate sunt de dată recentă, chiar în curs de desfășurare, iar sursele primare sunt reduse ca tipologie și număr (rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU, rapoarte TE-SAT, rapoarte Frontex). Pentru faptul că ne-am propus să aducem informația la zi, am fost nevoiți să recurgem la surse secundare, respectiv studii, articole de presă și website-uri. Pentru componenta istorică a lucrării (fiecare capitol are un asemenea fundament), am recurs la lucrări științifice editate, române și străine, din păcate puține ca număr;
- caracterul secret al structurilor de tip terorist, al acțiunilor acestora și, în egală măsură, al acțiunilor de contracarare limitează foarte mult accesul la informații care să fi fost supuse analizei, sistematizării și interpretării;
- informațiile care au pătruns în spațiul public – prin media clasice și prin noile media – au puternice conotații propagandistice, procentul de veridicitate fiind adesea scăzut și, oricum, greu de verificat. Mai mult, am întâlnit situații în care date statistice referi-

toare la anumite aspecte (forțe și mijloace implicate în combaterea terorismului, numărul acțiunilor planificate și desfășurate, rezultatele obținute, pierderile înregistrate de taberele implicate etc.) diferă de la o sursă la alta;

- din răspunsurile oferite de subiecții intervievați (pe care le-am pus în acord cu normele limbii române și le-am corectat în mod tacit, în special atunci când a fost vorba de persoane de altă etnie sau de interviuri realizate în arabă sau engleză) am reținut cu scop științific doar aspectele care fac referire la întrebările incluse în chestionar și care au relevanță pentru tema de cercetare propusă. Atunci când am considerat că aspectele prezentate sunt interesante pentru a întregi imaginea societății musulmane, chiar dacă nu se referă la întrebările adresate, am făcut trimiteri în textul lucrării către întregul răspuns.

CAPITOLUL 01

CONTEXTUL POLITIC INTERNAȚIONAL CARE A FACILITAT FORMAREA ȘI EVOLUȚIA DAESH

1.1 NOTE INTRODUCTIVE

Ceea ce se relevă a fi nou în actualul context de securitate – vorbind în context național în perioada punerii în aplicare a Strategiei Naționale de Apărare (2015), iar în context european începând cu mandatul Comisiei Juncker (2014) – este faptul că orice țară, comunitate sau localitate poate fi țintă a atacurilor teroriste, că sunt atacați oameni pașnici și nevinovați. Cel mai grav este faptul că există o organizație teroristă cu pretenție de entitate statală, Daesh, care a avut drept obiectiv principal instaurarea și menținerea protoformațiunii intitulate Califat Islamic, prin toate căile, în special prin acțiuni teroriste, îndreptate împotriva oricui i se împotrivesc. În mod tradițional, Califatul este considerat un sistem politico-religios instaurat la Medina, după moartea Profetului Muhammad (632), dezvoltat ulterior de dinastiile umayyadă (661-750) și abbasidă (750-1258) (Sitaru, 2009:313). Dacă în decursul istoriei au existat atacuri teroriste care s-au produs la intervale mari de timp și în mod izolat, în perioada analizată constatăm că acestea au loc în mod regulat, sunt bine organizate și se desfășoară la inter-

vale mici de timp. Aproape săptămânal⁵ lumea se confruntă cu amenințări sau cu atacuri de tip terorist, numărul victimelor care se înregistrează fiind de ordinul miilor.

Analiza acțiunilor teroriste, sub aspectul organizării și desfășurării forțelor și mijloacelor angajate, conduce la concluzia că escaladarea terorismului este posibilă din cauza diversificării structurale și acționale a organizațiilor de acest tip, Daesh fiind cea mai activă în ultimul timp la scară mondială. Înțelegerea tuturor aspectelor din jurul fenomenului terorist actual necesită o permanentă investigare pentru a identifica resorturile interne ale fenomenului, posibilele evoluții în formula de Califat Islamic și, corespunzător, pentru a stabili scenarii eficiente de prevenire și contracarare. În privința stării de securitate regională în spațiul musulman, dar nu numai, situația se află într-o permanentă schimbare, ceea ce necesită investigarea permanentă, continuă a acesteia, astfel încât concluziile parțiale ale anchetelor desfășurate să poată fi conexe și integrate în formule de răspuns adecvate și eficiente, atât sub raportul combaterii consecințelor, cât mai ales în planul prevenirii actului terorist.

În capitolul de față ne-am propus să facem o analiză a contextului politic internațional și a resorturilor care au făcut posibilă apariția unor organizații teroriste și, mai ales, amplificarea fenomenului terorist, să explicăm și să prezentăm condițiile sociale, politice, economice și de orice altă natură care au permis apariția organizației teroriste Daesh, precum și modul în care aceasta a devenit o amenințare care planează nu numai asupra Irakului și Siriei, ci și asupra întregului Orient Mijlociu și a comunității internaționale, în egală măsură. Totodată, prezentul studiu are în vizor fenomenul general al terorismului, urmând a fi stabilit ce impact a avut și are asupra comunităților locale sau la nivelul unor state care au devenit ținte, cât și asupra securității regionale și globale.

Pentru ilustrarea mai substanțială a informațiilor prezentate, am făcut apel la informații și date factuale, statistice, care mi-au permis evaluarea unor evenimente în funcție de consecințele lor directe prin raportare la teze

5. Cea mai recentă acțiune revendicată de Daesh a avut loc în 26 decembrie 2019, când un grup de teroriști a executat 11 creștini ținuți ostatici în Nigeria, ca răspuns la executarea liderului Abu Bakr Al-Baghdadi. Informația provine de la agenția de știri a organizației, *Amaq (Mirror, 2019)*.

unanim acceptate sau cu o largă răspândire în domeniul științelor politice și al analizei de securitate. La finalul capitolului am formulat câteva concluzii, care permit formularea unor ipoteze privind evoluția fenomenului terorist. Am întâmpinat dificultăți ca urmare a vehiculării în spațiul public a numeroase aprecieri, provenind din surse diferite, care conduc la concluzii divergente, pe aceeași problemă în dezbatere. Am încercat să le prezint, să identific fundamentele raționale, astfel încât concluziile noastre să se situeze în proximitatea adevărului științific, realizând o bază de plecare solidă pentru demersuri de cercetare și aprofundare ulterioare.

Una dintre caracteristicile lumii contemporane – climatul de insecuritate sub multiplele sale fațete – pare să se permanentizeze, în pofida eforturilor pe care organisme politice naționale și internaționale le fac, asociate cu consumuri imense de resurse umane și materiale. Este adevărat, dintotdeauna au existat riscuri la adresa securității oamenilor, a națiunilor și a statelor, dar niciodată nu au fost atât de mari precum în zilele noastre. Starea de nesiguranță a devenit omniprezentă și comportă atât aspecte cantitative, cât și din punct de vedere calitativ, respectiv al conținutului și tipologiei amenințărilor. Spectrul acestor amenințări la adresa comunităților, fie că vorbim de cele din țările de proveniență ale organizațiilor teroriste, fie că ne referim la cele din afara acestor regiuni, s-a diversificat atât de mult, încât aproape niciuna dintre caracteristicile vieții obișnuite, a indivizilor sau a colectivităților, nu mai este pe deplin asigurată și garantată, nici măcar pe termen scurt.

Unda de șoc ce a condus într-un mod exponențial la o stare de nesiguranță accentuată în toată lumea a fost dezastrul din „marșea neagră”, când au fost doborâte cele două Turnuri Gemene ale World Trade Center din centrul New Yorkului. Agresiunea a stupefiat întreaga lume, asta și pentru faptul că nimeni nu se aștepta ca cineva să atace, chiar la ea acasă, o superputere precum Statele Unite ale Americii. Atacul a declanșat, imediat după momentul producerii, o reacție pe măsură a autorităților de la Casa Albă. Sunt edificatoare în acest sens ordinele și atenționările pe care președintele SUA de la vremea aceea, George W. Bush, le-a lansat: „Suntem în plin război. Când vom afla cine a făcut asta, nu le va plăcea de mine. Cineva va plăti!” (Holland, 2016). În fața acestui act terorist lumea nu putea să mai rămână inertă, pasivă. Cu mai multă sau mai puțină fermitate, lupta